

Hanhka Tuomasi

16. vuosikerta

2008

Hanhka Rautalammin Korhojen sukuseura ry

Sisällys

Päätoimittajan puheenvuoro	3	Juhannusdiplomit luovutettu	18
Kaarina Laitisen muistolle	4	Tavattiin Tervossa	19
Suomen Korhonen	5	Tue sukuseuran työtä	22
Korhosten kuusi sukupolvea		Seitsemän suositusta	
Säkkimäellä ja Vehkalassa	10	suvuntutkijalle	23
Tervon sukukokous	17	Esitelmätilaisuus	27
		Jäsentietopalsta	28

Sukuneuvosto

Ikka Korhonen (pj.)

Kapteeninkatu 26 A 18, 00140 Helsinki

Puh. 09-5061275, 040-5815549

Sähköp. Ilkka.Korhonen@narc.fi

Minna Vanhamäki (sihteeri)

Rantatalontie 45, 62800 Vimpeli

Puh. 040-5651620

Sähköp. Minna.Vanhamäki@evijarvi.fi

Petri Makkonen (sihteeri)

Viitaharjuntie 87, 40250 Jyväskylä

Puh. 050-5368395

Sähköp. Petri.Makkonen@mediforum.fi

Pirjo Korhonen (rahastonhoitaja)

Jokelantie 52, 77700 Rautalampi

Puh. 040-5183635

Sähköp. pirjokorhonen@hotmail.com

Jukka Korhonen

Pulkkaniementie 270, 72210 Tervo

Puh. 044-7499350

Sähköp. Jukka.Korhonen@tervo.fi

Hannu Korhonen

Kelotie 3, 16300 Orimattila

Puh. 03-7772777

Sähköposti korhonen.h@gmail.com

Toivo Korhonen

Uusitalontie 59, 41520 Hankasalmi

Puh. 014-841215, 040-7338465

Henkilökohtaiset varajäsenet

Pertti Korhonen

Ukonsalmentie 17, 56100 Ruokolahti

Puh. 040 547 1625

Sähköposti: ppk6@suomi24.fi

Eeva-Riitta Hassinen

Saaristontie 234, 73100 Lapinlahti

Puh. 050 368 7570

Sähköp.: eeva-liisa.hassinen@lapinlahti.fi

Pentti Korhonen

Koipiniement. 802, 77930 Kerkonjoensuu

Puh. 040 575 1465

Risto Korhonen

Mäntykuja 1, 72210 Tervo

Puh. 044 282 5551

Sähk.: risto.j.korhonen@tervolainen.com

Seppo Korhonen

Ketsunmäentie 83, 41370 Kuusa

Puh. (014) 838 402

Urho Korhonen

Konnevedentie 630, 41540 Ristimäki

Puh. 040 822 1838

Vanha Tuomas 2008

Julkaisija: Vanhan Rautalammin Korhosten sukuseura ry

Osoite: Rantatalontie 45, 62800 Vimpeli

Päätoimittaja: Minna Vanhamäki

Taitto: Hannu Korhonen

Painotyö: Domus Print Oy, Tampere

Päätoimittajan puheenvuoro

Valoja ja pimeyttä

Naapurin nosturiyrittäjä oli koristellut jouluvaloilla monta sukupolvea nähneen, mahtavan pihakuusen. Sen valot loistavat kauniisti meidänkin tupaamme. Pohjanmaalla tuvat on rakennettu lähekkäin pieniksi kyliksi. Maatalojen pellot ovat kytöinä kauempana. Itse en omista yksiäkään sähköllä toimivia jouluvaloja, mutta on meilläkin sentään pihapuissa lyhtyjä, joissa palavat öljykynttilät.

Kun yhtenä vuoden pimeimmistä ilta-päivistä tulin töistä naapurikunnasta, hehkuivat kotimäen valot hienosti jo kaukaa Lappajärven selän yli. Ylimpänä näkyi se naapurin pihakuusi. Soma valorykelmä sai miettimään lapsuusaikoja Savossa. Silloin lähimmät naapurin valot saattoi nähdä Ukkolan sillalta katsoessaan Vepsäläisestä. Muuten ympärillä oli pelkkää pimeyttä. Se pimeys oli kuitenkin turvallista.

Pohdin, liekö sieltä peräisin, etten ole kauheasti innostunut sähköisistä jouluvaloista? Ja sitten iski vähän huono omatunto. Kenties en vain osaa ajatella pohjalaisen yhteisöllisesti. Kyllähän minäkin nautin naapureiden valoista, mutta en ole itse laittanut kuin kynttilälyhtyjä muiden iloksi. Olen kyllä perustellut asiaa itselleni tunnelmalla ja ekologisuu-
della. Kesken kiivaimman

pohdinnan katkesivat Hietojanmäeltä sähköt. Äkkiä oli pimeää kuin muinoin Vesannolla. Ainoastaan meidän pihamme kynttilälyhdyt loistivat talorykelmän laidalla.

Pysäytin auton ja seisoskelin vähän aikaa kotipihan joulukuisessa hämärässä. Eihän siinä kauaa mennyt, kun valot ympärillä taas syttyivät täyteen loistoonsa. Tulin siihen tulokseen, että molempia tarvitaan – niin sähkövaloja kuin kynttilälyhtyjäkin.

Terveisiä kaikille sukuseuran jäsenille Pohjanmaan joulukuisesta hämäräs-

Kansikuva: kippari **Oskari Korhonen** Rautalammin Saikarilta noin vuonna 1910.

Sukuseuran kotisivu

<http://suvut.genealogia.fi/korhonen/>
Sivustoa pitää yllä sukuseuran sihteeri.

Vanhan Rautalammin Korhosen sukuseura ry

Vanhan Rautalammin Korhoset

Etusivu		Vanhan Rautalammin Korhosen sukuseura ry on perustettu vuonna 1951 ja rekisteröity vuonna 1953. Sukuseura kokoontuu sukujuhille kolmen vuoden välein. Seuraava sukujuhla ja sukukokous pidetään Tervossa 9.-10.6.2007. Sukukokouksessa 9.6.2007 esiteltiin mm. sukuseuran toimintasuunnitelma vuodelle 2008-2010. Toimintasuunnitelman luonneversio on nyt luettavissa näillä sivuilla. Jotta sukuseuran jäsenet voisivat tehdä ehdotuksia ja kommentoida toimintasuunnitelmaa. Ota kantaa ja vaikuta sukuseuran toimintaan! Toimintasuunnitelma ehdotuksen löydät täältä...
Sukuseuran historia		
Aikajärjestelmä		
Sukuseuran nimi		
Sukuseuran logo		
Aikajärjestelmä		
Maailman kartta		
Vanha Tuomas		
Sukuseuran logo		
Sukuseuran logo		

Kaarina Laitisen muistolle

Kaarina on saavuttanut sen päämäärän, jonka me jokainen ajamme kohtamme. Hän kuoli 10.8.2007 vaikkeaan sairauteen Kuopion Yliopistollisessa sairaalassa. Kaarina Laitinen syntyi Rautammi-lä 11.3.1942. Hänen molemmat vanhempansa kuuluivat Vanhan Rautammin Korhoosiin. Kaarina kasvoi äitinsä hoivissa, sillä hänen isänsä kaatui rintamalla ennen Kaarinan syntymää. Hän kävi koulut Rautammi-lä, minkä jälkeen vuodesta 1963 alkaen toimi 36 vuotta Suonenjoen Osuusmeijerin konttorivirkailijana.

Kaarina oli itseoppinut taiteilija. Jo nuorena hän oli kuunnellut radiota, jossa kerrottiin kuinka monet jukisuuden henkiöt harrastavat posliinimaa-husta. Se tuntui ”hie-noilta” ja silloin hän ajatteli, että haluaisi opiskella. Vuonna 1972 hän abitti Rautammi-lä kansalaisopiston piirissä opiskelun ja aikoi harrastaa posliinimaa-husta aktiivisesti. Hänellä oli halu kehittää itseään. Kaarinan taidot ja edistyminen havaittiin jo opiskelun alevaiheissa, ja niinpä viiden vuoden opiskelun jälkeen hänelle tarjottiin posliinimaa-huksen opettajan tehtäviä Tervossa kansalaisopiston piirissä. Vuosien myötä hän toimi opettajana aikaisissa Sisä-Savon kunnissa sekä Konnevedellä ja Piekisäällä.

Opetustyön ohella häneltä vaistui eri laisia käyttö- ja koriste-esineitä. Hän perusti Rautammi-lä kotinsa pihapiiriin Lahjalinimyyntiä. Kaarinan töitä saimme ihailu vuonna 2002 Rautammi-lä järjestetyssä näyttelyssä, Törmässä sukuseuran kokouksen yhteydessä ja monilla messuilla. Vanhan Rautammin Korhosen sukuseuran toimintaan hän osallistui 10-vuotiaasta saakka äitinsä seurassa. Myöhemmin hänet valittiin sukuseuran luottamustoimiiin. Kaarina toimi sukuseuran tiintarkistajana 10 vuotta. Tuosta toimesta hän erosi viime kesänä, Tervon kokouksessa, joka oli viimeinen tapaaminen.

Vuonna 2004 kesällä Rautammi-lä järjestetyn Vanhan Rautammin Korhosen sukukokouksen suunnittelutyöryhmän vastuunhenkilönä ja kokoonkutsujana Kaarina antoi suuren vastuun kokouksen onnistumisesta Törmään - ja kurssieskoksessa. Hänellä oli aina uusia ideoita sukuseuran tunnetuksi tekemisessä, kuten keraamisella alustalla hädittu perhekohtainen sukupuu, joka esiteltiin Rautammin kokouksessa. Hän myös suunnitteli setänsä Veikko Korhosen kanssa suvun muistomerkkiä, joka paljastettiin Rautammin Vesterilän kylällä. Viimeinen hänen taiteilijatyönsä oli sukuseuran onnitteilu- ja suruadressien suunnittelu. Adressit olivat ensimmäisen kerran sukuseuran jäsenten nähtävissä ja hankittavissa viime kesänä Tervon kokouksessa.

Vanhan Rautammin Korhosen sukuseuran toiminnassa jäämme kaipaamaan Kaarinan erittäin idearikasta työskentelyä sukuseuran hyväksi. Lähimmäisistä Kaarinaa jäivät kaipaamaan äiti Eilis, aviomies Tauno ja tytär Maarit.

Ritva Tikkanen

Suomen Korhonen

Hannu Korhonen, Orimattila

Historiallinen sanomalehtikirjasto on Kansalliskirjaston digitoitu arkistotietokanta osoitteessa <http://digi.lib.helsinki.fi/sanomalehti/secure/main.html>. Tietokantaa voi selata lehti lehdeltä ja numero numerolta tai hakea asioita nimellä. Nykyisellään se sisältää 81 sanomalehden artikkeleita vuosilta 1771–1890. Lehdistä on suomenkielisiä yllättäen lähes puolet eli 37. Tätä juttua varten lehdet on käyty läpi tietokantahakujen avulla vuoteen 1849.

Ennen vuotta 1800 Korhosista ei ole kirjoitettu mitään. Ensimmäiset maininnat Korhosista ovat vuoden 1812 Åbo Allmänna Tidningissä julkaistuissa virallisissa kuulutuksissa ja koskevat Kuopion Korhosia. Vasta vuodelta 1819 on ensimmäinen meidän sukulaisestamme koskeva maininta. Se on sekalaisten kuulumusten osastossa 18.12.1819. Asia koskee talollisenpoika Elias Matinpoika Tiitisen julistamista holhottavaksi. Holhoojaksi määrättiin Sonkarinsaaren talollinen Risto Ristonpoika Korhonen. Tämän jälkeen Korhosista on mainintoja muissakin lehdissä silloin tällöin, nekin ilmoitusasioita etupäässä Kuopion ja Sotkamon Korhosista, joka vuosi ei mitään.

Vihta-Paavo

Kunnes sitten 1830-luvun alussa alkaa tapahtua. Kirjailija ja suomen kielen tutkija, Helsingin yliopiston apulainen (apulaisprofessori) ja ajoittain suomenkielen professorinakin toiminut Reinhold von Becker pitää Vihta-Paavon hääveisua Mieh e t, mie h e t, ve ik k ose t! niin näitä h äitä juodaan jo yleisesti tunnettuna.

Maininta sisältyy laajaan neliosaiseen artikkelisarjaan Anmärkningar till Finska Mythologien och Skaldekonsten (Huomautuksia Suomen jumaltaruihin ja runotaitoon). Åbo Tidningar julkaisi sarjan neljännen osan 6.3.1830.

Runsaan kuukauden perästä Oulun Wiikko-Sanomia julkaisee 24.4.1830 Paavo Korhosen runon "Savon ukko" (kuva seuraavalla sivulla). Jos fraktuuran lukeminen on vaikeaa tai sanojen merkitykset eivät avaudu, etsi käsiisi Vihta-Paavon Runot ja Laulut. Siellä "Savon ukko" on numerona 34. Siihen on myös runoa itseään pitempi kaksisivuinen selostus.

Sanansaattaja Viipurista tekee Paavoa tunnetuksi vuonna 1835. Helmi-kuun puolessa välissä ilmestyy Runo Mus ti ä i s i s t a (numero 58 Vihta-Paavon Runoissa ja Lauluissa). Loppuvuodesta ilmestyy ”Paavon mitalla” kirjoitettu pitkä, yhden numeron lähes kokonaan täyttävä runo Keh o i t u s S u o m e n k i e l n h a r j o i t u k s e e n . Kirjoittaja ei käy ilmi, ru-
nosta sanotaan vain, että se on ”muual-
ta lähetetty”. Aluksi kirjoittaja toteaa,
että oppineissakin on suomea osaamat-
tomia. Toisaalta hänen mielestään mo-
net papit tekevät hyvää ja arvokasta
työtä käyttäessään suomea ”seurakun-
tansa seassa”. Kirjoittaja on ilmiselvästi
saanut vaikutteita Vihta-Paavolta. Ylis-
tääpä hän suoraankin Paavoa suomen
sanojen sytyttäjäksi ja kauniisti kirjoitta-
vaksi (kuva).

Ylimääräinen kirjuri Otto Tandefelt ilmoittaa 10.12.1836 Helsingfors Tidningarissa olevansa halukas julkaisemaan

Savon ukko, sarkahousu,
 Pitimusta, pitkäparta
 Peästi eänen uunin peällä,
 Laske pankolla pakinan.
 Puhe oli aiwan pulska,
 Sanat kaikki sarvipäitä,
 Totka rikko miesten mielen;
 Ukat näytti närkästyvän:
 "Elettiinpä ennen meillä;
 Niinkuin tehtiin myöskin teillä,
 Paistettiinpa paksut leivät,
 Berot markon makseltihin,
 Toalarin talon asiat,
 Kuin ei kuvissa kulettu,
 Moalatuissa matkusteltu:
 Ujoalut kaikki tynni
 Sillä moiella siwelty,
 Toll' on moieltu weneetkin.
 Ukat waipoissa waelfi,
 Willaröihissä röhötti;
 Ukot karwakauhtanoissa,
 Kelsiturkissa köhötti.
 Oli kellona Otawa,
 Kufonwirret wiisarina.
 Armattiin se ajan juoksu
 Tulo päivän tunnettihin.
 Minä mieheä ollessani,
 Runma kulin kaupungissa,
 En kauan katuja käynyt,
 Puhutellut puotimiestä;
 Suolat surwasin rekeeni,
 Rautakangin kannon siihen;
 Luoti pari painehia,
 Waimolleni laffimoate,
 Lapille laferipalli,
 Sngiweäriä wähäsen.
 Olin ilmanikin ilonen

Rapeneita kaupiamiehen.
 Heti wäljastin hemosen,
 Heti kulkaron kuriistin,
 Kiskannahan keärin kiinni,
 Koivet solmisiin kowasti
 Enkä ennen liewittänyt,
 Wasta Bouwin woatimalla,
 Weroherran huutamalla.
 Herrat weti wiisit wiivat,
 Kaksi kuuta**) kuittihini.
 Kesti sillä kiskan nahka.
 Nyt on aika aiwan toinen
 Bouwinluku loppumaton,
 Kahanpuute puuttumaton;
 Kästikirjat kiirehtiwät,
 Nahka naukuupi punanen.
 Monen karia kirjan peällä,
 Alla ausuonin hemonen,
 Pannut panttina kylässä,
 Hyvät rhyshyt rhyöstön alla.
 Herra teillä, toinen meillä
 Ruunun käsillä kowalla.
 Mikä piti pitkin maita,
 Toinen pyrki poikki maita.
 Lautamiehet laukun tuowat,
 Toista arkit aukiowat,
 Niis' on rästit räsnättynä,
 Turkisssa pahat numerot."
 Ei Ukko unessa ollut,
 Ei paljon waletta pannut;
 Woan se oli sängen wanha,
 Muisti muinaiset asiat,
 Tiesi tämänaikaetkin,
 Waikka nuoret naurahтели,
 Pojat pisti pilkkojansa.

Poawo Korhonen.

Paavo Korhosen runoja ja pyytää niitä, joilla sellaisia on, lähettämään niitä hänelle. Näin jälkeenpäin ihmetyttää, miksei Tandefelt kääntynyt suoraan Vihta-Paavon itsensä puoleen, sillä tähän oli vielä elossa. – Tandefelt ei varmaankaan ollut liikkeellä pelkästään kulttuurista syistä, vaan vaikuttimet olivat arvattavasti taloudellisia, sillä ylimääräisten (ekstraordinarie) virkamiesten palkkaus oli hyvin vähäinen, huonoimmissa tapauksissa palkkaa ei välttämättä maksettu lainkaan. – Tandefelt saikin kokoon, lähinnä Lönnrotin avustuksella, 36 runoa, mutta lähteistä ei käy ilmi, julkaisiinko tätä kokoelmaa koskaan, eikä kansallisbibliografiakaan sitä tunne. Se oli kuitenkin pohjana Lönnrotin myöhemmin julkaisemalle kokoelmalle.

Merkittävä menetys

Varsinaisesti lehdistö herää vasta sen jälkeen, kun Vihta-Paavo on kuollut vuonna 1840. Ensimmäisenä reagoi Helsingfors' Morgonblad 25.2.1841. Runsaan puolen sivun uutisessa lehti valitsee "ei merkityksentöntä, mutta tuskin huomatuksi tullutta menetystä, joka on kohdannut suomalaista kirjallisuutta Paavo Korhosen poismenon johdosta". Uutisessa puhutaan marraskuusta kuolinaikana, vaikka nykyisissä hakuteoksissa mainitaan lokakuun alku.

Kuolemasta ja vainajan löytymisestä kerrotaan yksityiskohtaisesti. Uutinen on pitkäkö, runsaat puoli sivua. Kuolintapaa pidetään epävarmana ja sanotaan, että vainaja on haudattu mahdollisimman hiljaisesti. Syynä, jota lehti ei mainitse, oli kirkkojärjestys: niin kohdeltiin sellaisia kuin Paavo, jotka eivät olleet käyneet säännöllisesti ripillä. Lehti lupaa vielä palata kertomaan tämän "ei kovin loistavaa asemaa yhteiskunnassa saavuttaneen henkilön elämästä hänen poikkeuksellisen rikkaan ja kiinnostavan sisäisen elämänsä vuoksi".

Lehti täyttääkin lupauksensa runsain mitoin, sillä Vihta-Paavosta kirjoitetaan

Korhonen on koetellut,
Paras Paavojen seasta,
Suomen kielen sukkeluutta,
Samon syngässä salossa
Syttyttänyt Suomen sanat
Dikein oimallen kulojen,
Raikki hänen käsityönsä
Kirjoittanut kauniisti,
Joista ottakat opiksi
Suomen nuoret norjat mi:het
Samon Ukon Sanan: lastut.
Kiitos olkon Korhosellen
Hänen työstä, toimestansa;
Suokon sullen suuri luoja
Jlän pitkän ildapuolen,
Päivän paistehen päteilta,
Kestää meidän kestellämme,
Warfin wanha:si elossa,
Joka on niin oima tähti
Pilkuttawa pilven alda
Warfin wankalla walolla.

viisi kertaa vielä samana vuonna. Jo maaliskuun 8. päivänä on etusivulla runon tapaan taitettu ja runoilijan henkeen kirjoitettu pitkä muistokirjoitus. Sen mottona on teksti: "Loppujen lopuksi taitelijaparka itse on onnettomin meistä kaikista. Häntä auttaa kuitenkin se, että kukaan ei ole niin autuaallisen onnellinen kuin hän." Kirjoittaja ei käy selville, vain nimimerkki "-y-". – Martti Haavio mainitsee kirjoittajaksi Fredrik Cygnaeuksen laudatur-työssään vuonna 1920.

Seuraavan huhtikuun lopulla 1841 Morgonblad julkaisee itsensä Snellmanin vapaana ruotsinkielisenä käännöksenä Vihta-Paavon runon suomen kielestä. Tämäkin runo on "Vihta-Paavon runoissa ja lauluissa" numerona 52 nimellä "Suomen kielen huonosta arvosta". – Loka-kuun alkupuolella 1841 esitellään kaksiosaisessa artikkelissa Fredrik Cygnaeuksen runokokoelmaa Höstispiggarna. Siinä käsitellään laajalti muutakin kotimaista kirjallisuutta. Vihta-Paavoon liitetään mielikuvia "mielikuvituksen raujuista varsoista ja lämpimästä isänmaasuhteesta".

Borgå Tidning kirjoittaa marraskuussa 1841 yleisesti tiedettävän, että Rautalammin Korhonen on kuollut. Etunimeäkään ei mainita. Niin tunnettuna häntä kai pidetään, että pelkkä viittaus pitäjään riittää. "Mutta pitäjän ulkopuolella ei liene niin tunnettua, että hänen 19-vuotias pojanpoikansa on osoittanut runoilijan taipumuksia", lehti jatkaa. – Sukuseuran papereista ei käy ilmi, kehen tässä viitataan, sillä Paavon lapsista ainoastaan Gabrielin perhe on näkyvissä Juhani Korhosen selvityksessä. Olisikohan joku selvittänyt Vihta-Paavon jälkeläisiä?

Vihta-Paavosta on pian kuolemansa jälkeen tullut arvostettu osa suomalaista kulttuuria. Morgonbladissa 7.4.1842 ilmestyneessä kirja-arvostelussa teoksesta Huvi-Lauluja Hämehestä sanotaan vanhan kansanrunoutemme olevan ehkä vaikeatajuista, mutta ei ylitunteellista. Vihta-Paavo yhdessä muiden kansanrunoilijoiden kanssa pidetään hyvänä esimerkkinä "nykyisille kansanrunoilijoille", sillä heitä on johtanut "luonnollinen ja puhdas tunne sekä todellinen runouden kutsumus".

Muisteluksia

Asemaa osoittaa, että Savo-karjalaisen osakunnan vuosijuhlajulkaisu 1841 Ett minne av hembygden on omistettu Paavo Korhoselle. Vuonna 1841 ilmestyneiden runojen, puheiden, romaanien ym.

luettelo pääsee Borgå Tidningiin vasta vuonna 1843. – Kolmea viikkoa aikaisemmin 24.3.1843 Vihta-Paavo oli esiintynyt Helsingfors' Morgonbladın uutisessa Suomalaisen kirjallisuuden seuralle luovutetusta muistorunosta. Runon kirjoittaja oli kuopiolainen talonpoika David Savolainen.

Silloisen tiedonvälityksen hitautta osoittaa, että vasta huhtikuussa 1844 Helsingfors' Morgonblad julkaisee laajan kolmiosaisen elämäkerran. Kirjallisen materiaalin ohella teksti perustuu muisteluihin ja haastatteluihin. Runojen esittelyn ohella tavoitellaan myös lähempää ajan- ja henkilökuvaa. – Tulipa kerran eräs pitäjän papeista Vihtalahteen. Vanha mummo tarjosi hänelle keittoruokaa tavan mukaan. Kun pappi kieltäytyi ruokaryypystä, niin mummo ryhtyi kaatamaan viinaa takaisin pulloon suppilon (ratin) avulla. Paavo puuttui silloin asiaan ja kulautti ryypyn kurkkuunsa sanoen: "Eläs huoli, äitikulta, kyllä mull'on ratti itellään".

Toisen kerran kirkkoherra tiedusteli Paavolta, miltä niin yletön viinan määrä maistui. Kirkkoherra oli kuitenkin kova nuuskamies ja kun tämä samalla otti reilun annoksen nuuskaa, Paavo kohteli-aasti kumartaen vastasi: "Samanlaiselta kuin yletön nuuskan määrä herra pastorin nenässä".

Samana vuonna 1844 aloittaa uusi suomenkielinen lehti Maamiehen ystävä. Ensimmäisessä numerossaan tammi-kuun alussa se pohtii suomalaisuutta ja suomen kieltä. Puhuttuaan lappalaisista ja Venäjällä elävistä suomensukuisista kansoista lehti siirtyy käsittelemään suomen kielen asemaa ja toteaa: "Näin on, niin kuin lauleli Korhonen, aivan 'köyhiä sukulaisia' Suomen kielellä ja Suomalaisilla. Omassa maassakin on Suomen kieli tullut hyljättyksi sentähden että maakunta yli kuusisataa ajastaikaa oli Ruottin alla. Mutta nyt – on kuitenkin toivoa, että vielä kerran Suomen kieli pääsisi vallalle".

Huhtikuun numeroissa on kaksiosai-

nen elämäkerrallinen kuvaus Paavon vaiheista. Siinä arvellaan, että virkaheitos- ta nimismiehestä kirjoitettu Kokin virsi olisi ollut Paavon ensimmäinen runo. Tämä synnytti myytin varhaiskypsästä runoilijasta. Todellisuudessa runo lienee syntynyt paljon myöhemmin, niin kuin Vihta-Paavon Runojen ja Laulujen selityksissä kerrotaan.

Paavosta sanotaan, että hän on "lawialta mainittu Runo=seppä". Tähän artikkeliin sisältyy myös hellyttävä luonnekuvaus. Vihta-Paavon äidin kerrotaan sanoneen runoja keräämään tulleele Lönnrotille, että "kyllä Paavo on hyvä lapsi: en koskaan, vaikka lienen jo yli kahdeksan kymmenen ole häneltä pahaa sanaa saanut". Tuolloin Paavo itse oli 55 vuoden ikäinen.

Julkiseksi omaisuudeksi

Maineen kasvaessa alkaa runoilijan taitokin saada ylimaalliset mittasuhteet. Maamiehen ystävä kirjoittaa Vihta-Paavosta taas vuonna 1846. "Kaikista nykyisemmän ajan Suomalaisista runoniekkoista on Paavo Korhonen kuuluisimman nimen woittanut", sanoo lehti. Artikkelin ensimmäinen marraskuussa ilmestynyt osa päättyy Maaningan papista -runon synnyn kuvailuun. Maaningan miehet tulivat pyytämään Paavolta runoa papistaan, jota he pitivät pahanelkisenä ja konnankoukkuisena miehenä. Pitkän illan miehet kertoivat, mitä tiesivät ja mitä tahtoivat runoon pantavaksi. Aamulla ylösnoustua Paavo alkoi laulaa ja kuvasi papin elämän ja kujeet paremmin kuin tilaajat olivat osanneet toivoakaan. Kaikki kerrottu tuli varmaankin mukaan, sillä runoa on Vihta-Paavon runoissa ja laulusakin kymmenettä sivua kahteen palstaan ladottuna.

Artikkelin toisessa osassa kuukautta myöhemmin lehteen pääsee, tosin vain Vihta-Paavon omien sanojen kautta, myös muita Korhosia. Siinä lainataan nimittäin Paavon sisarensa Maijan jälkeen pitämää "kuolinpuhetta". Samalla tule-

vat mainituiksi myös heidän vanhempansa Matti Korhonen ja Anna Pulkitar sekä Paavon runoilijatyttär Anna Greta.

Borgå Tidning käyttää helmikuun ensimmäisen numeronsa vuonna 1846 lähes kokonaan suomalaisten runojen kokoelman Finska Anthologi eller samling af valda skaldestycken från äldre till nyare tider, jemte korta karakteristiker och biografiska notiser esittelyyn. Siinä Vihta-Paavo esiintyy muiden kansainru-noilijoiden rinnalla. Hänen runoistaan mainitaan artikkelissa vain "om Finska språket", ilmeisesti siis aikaisemmin mainittu "Suomen kielen huonosta arwosta". – Yksi Paavon runoista ilmestyy myös Lentokirjoja Rahvaalle -julkaisun ensimmäisessä vihossa Suomen kielestä neljä virttä, kertoo Suometar kesäkuussa 1848.

Ilmarinen, nimestään huolimatta ruotsinkielinen lehti, mainitsee helmikuussa 1849 Suomalaisen kirjallisuuden seuralle esitellyn kokoelman Paavo Korhosen runoja. Finlands Allmänna Tidning kertoo seuraavassa kuussa julkaisun nimenkin: Paavo Korhosen viisikymmentä runoa ja kuusi laulua. Kokoelman oli toimittanut ja esipuheen kirjoittanut tohtori Lönnrot. Asiasta kertovat myös Morgonbladet 22.3., Suometar 23.3. ja Helsingors Tidningar 24.3.

Lähestyttäessä vuosisadan puoliväliä Vihta-Paavo alkaa olla jo yhteistä kansallisomaisuutta. Uutisissa puhutaan useimmin vain Korhosen runoista. Ei enää mitään Paavaa, paikkakuntaa eikä epiteettiä, vaan vain pelkkä Korhonen, niin kuin ei koko maassa muita Korhosia olisi ollutkaan. – Eikä muita vielä ollut Kansallisen elämäkerrastonkaan ilmes-tyessä 1930-luvulla eikä Suomen elämäkerrastossa 1955. Uudessa 1990-luvun loppupuolella ilmestyneessä teoksessa Kansallisgalleria – Suuret suomalaiset Paavo on pudotettu pois suurmiesten joukosta. Hänet mainitaan enää vain ohimennen Lönnrotia ja Haaviota käsittelevissä artikkeleissa.

Korhosten kuusi sukupolvea

Jyrki Korhonen Kuopio / Vesanto.

Kirjoittaja on taulussa 7 mainitun Yrjö Korhosen nuorin lapsi.

Säkkimäen ja Vehkalan Korhosen Korhosten sukupuussa

Vesannon Säkkimäen Korhosten asema Korhosten sukupuussa käy hyvin selville Hannes Korhosen laatimasta sukupuupiiirroksesta vuodelta 1987 (Vanha Tuomas n:o 1/1994) Nykyinen sukumme päämies Ilkka Korhonen on tehnyt selkoa viidestätoista Korhosten sukupolvesta alkaen sukumme kantaisästä Tuomas Pekanp. Korhosesta ja päätyen Säkkimäeltä lähteneen sukuseuramme perustajan "Kiinan Kallen" jälkeläisiin. Tämä selvitys on julkaistu Wanhassa Tuomaassa n:o 4/1996. Tässä kertomuksessa tarkastellaan toista Säkkimäeltä lähtenytä sukuhaaraa, nimittäin Juurikkaniemen Vehkalaan siirtyneen Adam Korhosen jälkeläisiä, mutta palataan myös 1800-luvun lopun Säkkimäen aikaan, koska se vieläkin vaikuttaa sukumme arvoissa ja asenteissa. Lyhyesti sukutaulut Säkkimäen ensimmäisestä Korhosesta nykyisiin Säkkimäen ja Vehkalan asukkaisiin voidaan esittää seuraavasti (sukupolvet Tuomas Pekanpojasta laskien).

Taulu N:o 1

IX Elias Eliaanp. Korhonen

Talollinen Rautalammillä, tuli vävyksi Liimataisten omistamaan Vesämäki 1:een (Säkki-mäelle), jonka isäntänä oli apensa jälkeen vv. 1818-1834, s. 9.6. 1786 Sonkarinsaaren Huttulassa, k. 15.10.1834 Säkkimäellä.

Puoliso I 10.6. 1810 Anna Juhont. Liimatainen, Vesämäki 1, s.17.3.1786, k. 31.3.1825.

Puoliso II 13.11.1825 Anna Pekant. Kärkkäinen, Sonkarinsaari 2 (Jokela), s. 22.5.1788, k.15.2.1830 Säkkimäellä.

Puoliso III 24.3.1832 Justiina Matint. Raatikainen, torpparin leski Vesamäeltä s. 1795 Viitasaarella, k. 6.3.1859 Säkkimäellä.

Lapset (3):

Anna Brita s. 20.2.1812. Puoliso Peter Karjalainen Pieksämäki, (Suonenjoki), Toholahti 3, jonne muutti. K. 4. 10.1881 Säkkimäellä!

Juho s. 3.5.1815, Säkkimäen isäntä **(Tauluun 2).**

Adam (Aatu) s. 11.12.1824 Säkkimäellä, k. 15.5.1868 Vesannolla, Puoliso 5.6.1845 Eeva Hytönen Vesämäki 4:n (Säkki-Paavolan) vävy ja isäntä.

Taulu N:o 2

X "kirkonmies" Juho Eliaanp. K.

Talollinen Rautalammillä ja Vesannolla, isäntänä Säkkimäellä isänsä jälkeen. Vesannon seurakunnan perustaja, s. 3.5. 1815 ja k. 21.9.1904 Säkkimäellä

Puoliso 24.6.1834 Maria Matint. Raatikainen Pielaveden Kukertaja 1:stä (Isotalo), s. 5.5.1812 Pielavedellä, k. 15.10. 1868 Säkkimäellä.

Lapset (8):

Fredrika s. 3.7.1835, k. 7.5.1907 Karttulassa, puoliso 8.7.1861 Kaapro Raatikainen Haapamäki 2, (Eliaksela).

Aapeli s. 7.6.1836, k. 1923 Vesannolla, puoliso 15.4.1861 Eeva Pulkkinen, Vesämäki 2 (Pulkkila, entinen Koljola).

Juho s. 3.6.1838, "setämies" Säkkimäellä, jossa kuoli 1920.

Anna-Reetta s. 16.1.1842 ja k. 19.1.1844 Säkkimäellä.

Amalia s. 14.3.1844, k. 12.10 1934 Tervossa, puoliso 8.10.1868 Sakari Raatikainen Haapamäki2 (Suppuniemi).

Adam s. 10.9.1846, Vehkalan isäntä

a Säkkimäellä ja Vehkalassa

Ne jä suk upo le a Sä k k im ä e n ja V e h k a l a n is ä n t i ä Sä k k im ä e l l ä k e s ä k u u s s a 1904:
k i r k o n m i e s J u h o K o r h o n e n, t a u t a m i e s A a t a m i K o r h o n e n, m a a m i e s A u k u s t i
K o r h o n e n, p o i k a m i e s A r v o K o r h o n e n. (K u v a n o m i s t a a S i r p a L u t t i n e n).

(Tauluun 7).

Otto s. 7.11.1851, Säkkimäen isäntä

(Tauluun 3).

Edla Maria s. 12.10.1853, k. 9.5.1932
Tervossa, puoliso Elias Nousiainen,
Tervon Lahdentaka.

Taulu N:o 3

XI Otto Juhonp. Korhonen ("Säkkimäen Otto")

Talollinen Vesannolla, isäntänä Säkki-
mäellä isänsä jälkeen s. 7.11.1851 ja k.
17.6.1938 Säkkimäellä.

Puoliso 28.6.1877 Edla Sofia Kustint.
Puranen Karttulan (Tervon) Haapamäki
4:stä (Aro) s. 4.6.1853 Rautalammilla;
k. 27.10.1936 Säkkimäellä.

Lapset (7)

Evert Johannes s. 15.4.1878, k.
12.12.1966, Vesämäki 10 (Huuhta)
isäntä, puoliso I Helmi Maria Korhonen
Vesämäen Hepolasta, puoliso II Aino
Ritvanen Vesannolta.

Hilda Maria s. 4.1.1881, k.
27.5.1964, Vesanto, Vuorenholma,
puoliso opettaja Aukusti Tiitinen
Sonkarinsaaren Myllylästä.

Väinö Edvard s. 18.1.1883 ja k.
10.11.1890 Säkkimäellä.

Kalle Emerik ("Kiinan Kalle") s. 30.
3.1885, k. 30.5.1963 Helsingissä, FM,
lähetyssaarnaaja. Puoliso 1912 Ilmi
Lammenranta (ent. Lundqvist), lähetyk-

työntekijä, perheen emäntä.

Eino Eliass. 7.5.1888 Säkkinmäen isäntä (**Tauluun 4**).

Anna Sofia s. 5.6.1891, k. 28.4.1976 Kuopiossa, lastenkodin johtajatar Kuopiossa.

Hanna Lydia s. 30.1.1895 ja k. 25.1.1972 Vesannolla.

Taulu N:o 4

XII Eino Elias Korhonen

Talollinen Vesannolla, isäntänä Säkkinmäellä isänsä jälkeen, s. 7.5.1888 ja k. 27.1.1979 Säkkinmäellä.

Puoliso Tyyne Sylvia Ritvanen Vesannon Vesijärven Kaaprolasta s. 8.11.1888, k. 19.1.1948 Säkkinmäellä.

Lapset (3):

Niilo Ensio s. 22.8.1915, kaatui 8.2.1940 Nietjärvellä Impilahdella (6/JR38).

Lauri Tapani s. 3.11.1916, kaatui 13.2.1940 Jänisjärvellä Ruskealassa (Esk/URR).

Eino Ilmari s. 11.6.1921, Säkkinmäen isäntä (**Tauluun 5**).

Taulu N:o 5

XIII Eino Ilmari Korhonen

Talollinen Vesannolla, isäntänä Säkkinmäellä isänsä jälkeen, s.11.6.1921 ja k. 17.12.1994 Säkkinmäellä.

Puoliso 24.6.1946 Alma Kaarina Nuutinen Kuopion mlk:n Mallitalosta, s. 16.6.1921, k. 24.2.2006 Säkkinmäellä.

Lapset (4):

Juha Tapani s.1947, puoliso Soile Nygård Helsingistä.

Vesa Ilmari s. 1949.

Eeva-Liisa s. 23.5.1950, puoliso 2.8.1975 Jorma Miettinen Kuopiosta.

Matti Kalevi s. 22.1.1959, Säkkinmäen isäntä (**Tauluun 6**).

Taulu N:o 6

XIV Matti Kalevi Korhonen

Talollinen Vesannolla, Säkkinmäen isäntä, vanhempi suunnittelija Pöyry Engineering OY, Kuopio. s. 22.1.1959 Säkkinmäellä.

Puoliso 11.8.2005 Reija Koivumäki Kuopiosta, s. 29.2.1960.

Taulu N:o 7

XI Adam (Aatami) Juhonp. Korhonen ("Vehka-Aatu")

Talollinen Vesannolla, isäntänä Juurikkaniemi 12:ssa (Vehkala, entinen Räsälä) vuodesta 1892, s. 10.9.1846 Säkkinmäellä; k. 7.5.1921 Vehkalassa, lautamies.

Puoliso 26.4.1869 Johanna Pekant. Laitinen Rautalammin Kuuslahti 7:stä (Vedenpää), s. 21.7.1846, k. 21.6.1926 Vehkalassa.

Lapset (11, kaikki syntyneet Säkkinmäellä):

Amanda s. 7.8.1870, k. 16.4.1948 Kuopiossa, puoliso 10.8.1898 kruununimismies Uno Lindholm Kuopiosta.

Kalle s. 25.10.1871 ja k. 7.8.1883 Säkkinmäellä.

Agatha s. 10.8.1873 ja k.19.6.1874 Säkkinmäellä.

Anna Emilia s. 16.6.1875, k. 1908 Vesannolla, opettaja.

August (Aukusti), s. 13.2.1877, Vehkalan isäntä (Tauluun 8).

Otto s. 3.3.1879, k. 20.9.1956 Mikkeliissä, SOK:n konttorin johtaja Helsingissä, Viipurissa ja Mikkeliissä vv 1911-1944. Puoliso Louna Koskinen Turusta.

Emil Johannes s. 25.6.1882, k.1958 Mikkeliissä, urkuri. Puoliso I Aino Huttunen Vesannolta, puoliso II Pauliina Penger Mikkelistä.

Aina Johanna s. 27.5.1884, ja k. 1907 Vesannolla. Puoliso liikemies Toivo Karhunen Vesannolta. Myöhemmin pääasiassa armeijan palveluksessa, jääkäri-luutnantti.

Aura Maria s. 30.6.1886, k. 14.9.1965 Tervossa, Eliakselan emannoitsija.

Alma Paulina s. 1.12.1888, k. 22.3.1976 Tervossa, Eliakselan emäntä. Puoliso Lauri Raatikainen Haapamäki 2:sta (Eljaksela).

Yrjö Aatami s. 24.7.1891, k. 19.9.1967 Vesannolla, Lassila isäntä Tervon Hautomäellä 1927-1946 ja Levän isäntä Vesannon Juurikkaniemessä 1926-1967.

Puoliso 1927 Elli Huttunen Vesamäen Halolasta.

Taulu N:o 8

XII August (Aukusti) Korhonen ("Vehkalan Aukusti")

Talollinen Vesannolla, isäntänä Vehkalassa isänsä jälkeen, s. 13.2.1877 Säkkinmäellä, k. 5.11.1942 Vehkalassa. Adamin jälkeen Vehkala jaettiin veljesten Aukustin ja Yrjön kesken Vehkalaksi ja Leväksi n. v. 1926.

Puoliso Lyydia Ritvanen Vesannon Kuuslahden Jussilasta s. 11.8.1875, k.12.7.1955 Vehkalassa.

Lapset (1):

Arvo August s. 12.9.1902, Vehkalan isäntä (**Tauluun 9**).

Taulu N:o 9

XIII Arvo August Korhonen

Talollinen Vesannolla, isäntänä Vehkalassa 1942-1973, s.12.9.1902 ja k. 7.8.1974 Vehkalassa.

Puoliso 4.8.1935 karjatalousteknikko Hellin Kurki Rääkkylän Niemisen Hiekkalasta, s. 8.9.1902, k.12.2.1976 Vehkalassa.

Lapset (4):

Sirkku Kaarina s. 25.6.1938 Vesannolla, k.16.11.2005 Suonenjoella, FM, Hyvinkää. Puoliso 4.8.1962 opettaja Pauli Vehviläinen, Suonenjoelta.

Aino Helena s. 1939 ja k. 1939 Vesannolla

Laila Lyydia s. 30.12.1940, VTM, vakuutussihteeri, Vantaa. Puoliso Veikko Tuorila Haapavedeltä.

Hannu Augusti s. 23.5.1942, Vehkalan isäntä (**Tauluun 10**).

Taulu N:o 10

XIV Hannu Augusti Korhonen

Talollinen Vesannolla, isäntänä Vehkalassa 1973-1999. s. 23.5.1942 Vehkalassa.

Puoliso 31.12.1972 Elsi Edit Jalasaho Vesannon Horontaipaleen Koivuniemeltä s. 14.7.1941.

Lapset (2):

Sirpa Johanna s.23.11.1973, Vehka-

an emäntä (Tauluun 11).

Tarja Anneli s.13.7.1976, FM. Puoliso 17.7.2004 Jussi Jääskeläinen Mikkelistä, s. 10.7.1974.

Taulu N:o 11

XV Sirpa Johanna Luttinen (Korhonen)

MMM, agronomi, s. 23.11.1973 Vehkalassa, Vehkalan emäntä 1999 alkaen.

Puoliso 7.6.1977 Eero Luttinen, s. 5.6.1970 Vieremällä; Vieremän Valkeiskylän Hukkalasta. MH, Vehkalan isäntä 1999 alkaen.

Lapset (3):

Venla Maria s. 21.9.1998 Vesannolla.

Viivi Anna Onerva s. 29.1.2000 Vesannolla.

Paavo Johannes s. 30.10.2001 Vesannolla.

Suurperheenä Säkkinmäellä

Veljekset Otto ja Adam elivät perheineen ja lapsineen Säkkinmäellä vuoteen 1892, jolloin Adamin ja Johannan perhe siirtyi Juurikkaniemen Vehkalaan. Lapsia veljeksille kyseiseen vuoteen mennessä oli syntynyt yhteensä 17, joista kolme kuoli jo lapsena; ikäjakaumaa lapsilla oli 21 v. Sisaruksia ja serkuksia liikuskeli yhtäaikaa Säkkinmäen pihapiirissä 1880-luvun lopulla 14-15. Lisäksi tähän suurperheeseen kuului vanhempien lisäksi 1868 leskeksi jäänyt Oton ja Adamin isä Juho Eliaanp. ja veli Juho Juhonp. "setämiehenä". Näyttääpä 1830 Toholahdelle Pekka Karjalaisen kanssa avioitunut Anna Riitta Eliaksent. palanneen leskeksi jäätyään syntymäkotiinsa, jossa kuoli v. 1881. Talon väen kokonaisvahvuus oli ajoittain noin 20 henkilöä. Palvelusväkeä ei sitten tarvittukaan tuohon aikaan paria enempää, mutta Adamin muutettua Vehkalaan sen määrä ainakin kaksinkertaistui.

Pitkää pinnaa tarvittiin varmaankin kaikilta ja erityisesti perheiden

Kokke sukupolven säkkimäkeisiä v. 1917. Kälän ja Ihin pättua Kiinasta ensimmäiseksi ähetyssaarnaajaksi. Seisomassa vasemmalta Anna, Kälän vaimo Ihi os. Lammenranta, Kälä, syissä Aino, Hilda, puoliso Aukusti Tiitinen, Evert ja Hanna. Istumassa vasemmalta Tyyne os Ritvanen, syissä Lauri, Eino, syissä Nii b, Edä os. Puranen, Otto. Edessä Kälän ja Ihin tytär Aili ja Hildan ja Aukustin lapset Teuvo, Ester ja Ensio. (Kuvan omistaa Matti Korhonen.)

emänniltä. Tästä varsinkin isoäitini Johanna oli tunnettu ("Ol'han se kummallinen äiti, kun sen piiskominennii tuntu hyvältä.") Serkusten eläminen lapsena samassa suurperheessä Säkkinmäen pihapiirissä oli asia, joka hioi lapsista pahimmat särmät ja näkyi koko heidän elämänsä ajan tavallista kiinteämpinä sukulaisuus- ja ystävyyssuhteina. Varsinkin "Säkki-Eino, Säkki-setä", kuten me Yrjön lapset häntä kutsuimme, oli usein nähty mieluisa vieras Vehkalassa ja kotonani Levässä. Matka polkupyörällä tai talvisaikaan jalan Säkkinmäeltä Levään ei näyttänyt olevan matka eikä mikään yli 60-vuotiaalle miehelle. Talvisaikaan kävimme salaa eteisen naulakolla

ihmettelemässä Säkki-sedän turkkia ja yritimme laskea, montako oravaa sen valmistamiseen oli tarvittu; emme tainneet koskaan onnistua. Muutaman kerran pääsin kyytipojaksi, kun tuo musikaalinen lahjakkuus palautettiin talvipakkasella hevoskyydillä kotiinsa. Puheena olevan sukuhaaran musikaalisuus lienee peräisin Juhon vaimolta Maria Raatikaiselta, jonka kerrotaan kyenneen veisaamaan lähes koko virsikirjan läpi.

Vehkalaan muutto

V. 1892 Adam (Aatami, "Aatu") osti talollinen Joel Tiitiseltä Juurikkaniemi 12:n l. Vehkalan, jota tämä oli viljellyt

veljiensä Gabrielin ja Antin ja heidän perheidensä kanssa. Vehkala oli tunnettu aikaisemmin Räsälänä ja siihen oli uudelleen yhdistetty saman pellon pohjoisreunalla sijaitseva Levän talo. Tilakaupoista päätellen Säkkinmäki on ollut varakas talo, koska Adamille kyettiin ostamaan tila, johon on kuulunut torppineen n 500-600 ha maata. Torppia tosin oli ostovaiheessa ainoastaan kaksi, Itälahti ja Tuhkaharju, molemmat Vesantojärven rannalla. Kaikkiaan on Vehkalan kantatilasta erotettu Lex-Kallion ja sotien jälkeisen asutustoiminnan seurauksena 8 erillistä tilaa. Muistelen isäni kertoneen, että kaupat oli tehty myös rajanaapurista, Sonkarinsaari n:o 4:stä, Ilmolan tilasta, mutta kauppa oli peruuntunut, kun jäi sopimatta, korjaako kasvavan ruissadon myyjä vai ostaja. Ilmolasta oli tullut sukulaistalo, kun Johannan vanhempi sisar Anna Liisa Pekant. Laitinen ("Ilmolan Anna") oli avioitunut v. 1867 Ilmolan Gabriel Huuskosen kanssa

Säkkinmäen ja Vehkalan henkinen perintö

Vehkalassa Adam ja Johanna Korhosen perheessä vallitsivat Säkkinmäeltä periytyneet arvot ja tavat hyvin voimakkaana ja lasten kasvatusta oli sen mukaista. Valistusta ja sivistystä perheessä arvostettiin ja koulutusta sitä haluaville lapsille järjestettiin. Erityisen tärkeänä pidettiin ajan tavan mukaan vapaaseen kansanvalistustoimintaan osallistumista. Näitäkin arvoja tärkeämpi oli kuitenkin voimakas ja vakautuksellinen kristillinen ajattelu-tapa. Kuulutettiin heränneisiin ja isä Juho mainitaankin aina "kirkon miehenä", olihan hän ollut kirkon kuudennusmies ja Vesannon seurakunnan perustajia. Varmaan varsinkin Vesamäellä jalansijaa saaneella lähetysseuralla oli oma vaikutuksensa kristilliseen ajattelu-tapaan muidenkin kuin "Kiinan Kallen" kohdalla.

Kristillisyyttä ilmeni ajalle tyypillisten

muotoseikkojen ja käyttäytymisen lisäksi voimakkaana sosiaalisena vastuuntuntona niin kotikylällä kuin laajemminkin ajateltuna. Tästä esimerkkejä löytyy runsaasti. Se näkyi ainakin läpi isäni elämän mm suhtautumisena naapureihin, entisiin torppareihin ja vaikkapa siinä, että kotonani työväki oli lähes aina enemmän tai vähemmän sosiaalisia tapauksia - yhtä lukuun ottamatta - mutta hän olikin sitten vuosikymmeniä melkein pä perheenjäsenen asemassa. Toki ymmärrän, että tuohon aikaan - muistini yltää vain 50-luvulle - maaseudun sosiaalinen huolto oli kehittymätöntä ja ansio pitkälle talollisten varassa. Eipä taida kuitenkaan tänäkään päivänä olla enempää ihmistä ja vähäväkistä arvostavaa tapaa kuin että talon isäntä ajaa hevosella pihaan ja tulee kysymään mökin eläjää johonkin työhön, "kun sinä sen homman niin hyvin ossoot". Yleensä pyydetty keräsi vähäiset kampeensa ajoneuvoon ja yhdessä ajeltiin työmaalle. Näin hankittu "kasakka" sai yösijan ja ruoan lisäksi toki jonkinlaista palkkaakin. Tarjotut työt olivat tavallisia talon töitä, milloin remonttitöitä, milloin uuden sängyn tekemistä tai vaikkapa verkon paikkausta - kullekin kykyjensä mukaan. Töistä olisi kyllä selvitty ominkin voimin, varsinkin myöhemmin, kun perheemme nuoriso oli varttunut työikänsä. Kristillissosiaalinen ajattelu-tapa näkyi myös pysyttämisenä kiistakysymysten, vaikkapa "Vesannon kirkkoherrariidan" ja kansalaissodan riitojen ulkopuolella.

Säkkinmäen ja Vehkalan kristilliset arvot olivat monen esi-isämme ja -äitimme kohdalla tarpeen ja koetuksellakin, kun muistetaan, miten elämä perheitä kohteli. Oton lapsista yksi ja Adamin lapsista kaksi kuoli jo nuorena ja mm Kiinan Kallen vanhin lapsi syntyi ja kuoli ensimmäisen lähetysmatkan aikana Kiinassa. Adamin Aina-tytär kuoli nuorena vaimona kaksosten synnytykseen 23-vuotiaana ja Alma-tytär joutui vastaamaan pienten

lasten kanssa Eliakselan emännyyden lisäksi myös isännyydestä miehensä kuoltua v. 1925. Sota-ajat korjasivat satoaan niin Oton, Adaminkin kuin muidenkin sisarusten lasten perheissä. Näihin arvoihin turvauduttiin, kun Säkkinmäen Einon ja Tyynen pojat Niilo ja Lauri kaatuivat helmikuussa 1940 viikon sisällä. Tapausta ja hautajaisia muisteltiin 60-luvulle saakka. Näitä arvoja tarvittiin myös, kun Adamin 1879 syntynyt poika Otto sai elämältään jokseenkin kaiken, mitä kehittyvä osuuskauppaliike saattoi tarjota älykkäälle ja tarmokkaalle nuorukaiselle; ja menetti myös jokseenkin kaiken muutamien vuosien sisällä ainoan tyttären kuollessa nuorena aikuisena ja ainoan pojan kaatuessa Syvärillä v. 1942. Koti jäi sodan jalkoihin Viipurissa ja vihdoin menestyksellinen työurakin katkesi ennenaikaisesti terveyden alkaessa horjua. Näihin arvoihin turvautuivat myös omat vanhempani sodan jälkimainingeissa luovuttaessaan Tervon Hautomäelle perustamansa kodin siirtoväen asutukseen ja aloittaessaan uuden elämän isiensä mailla Vesantojärven rannalla.

Muita, ainakin lasten kasvatuksessa merkittäviä asioita olivat mm. omien vanhempien ja ylipäättänsä iäkkäiden ihmisten kunnioittaminen riippumatta heidän sosiaalisesta asemastaan ja kyvyistään. Erityisen tarkkoja oltiin, että syystä tai toisesta heikommassa asemassa olevia kohdeltiin reilusti eikä heitä missään tapauksessa saanut pilkata. Kotonani ei lasten kuullen puhuttu kielteisesti naapureista tai käsitelty juurikaan poliittisia asioita, poikkeuksena ehkä Kekkosen aika sitten myöhemmin. Raittiuden ja muiden kansalaishyveiden omaksuminen oli itsestään selvyyttä. Samoin oli selvää, että oman kylän kehittävässä harrastustoiminnassa tuli olla mukana, olivathan kaikki Vehkalan sisarukset olleet innolla mukana kuorojen, nuorisoseurojen ja ammatillisten yhdistysten toiminnassa

vuosisadan alussa. Vakaan kristillisen ajattelutavan en muista aiheuttaneen minkäänlaista ahdasmielisyyttä tai juurikaan kieltoja nuorten rientoihin osallistumisen suhteen. Toki em. käyttäytymismallit olivat tavallisia muissakin alueen vakavamielisisissä talloissa.

Vakaita taloja ja talonpoikia

Niin Säkkinmäellä, Vehkalassa kuin Levässäkin on kaiken aikaan uskottu siihen, että maa palkitsee ahkeran ja sille uskollisen työntekijän - maauskoksi kai sitä voidaan edelleenkin kutsua. Tämä käy selville mm. isäni nuoruusaikaisista kirjoituksista, ja koko hänen elämästään. Myös Vehkalan aikoinaan itsenäistyneet torpparit näyttivät oppineen hyvän ammattitaidon lisäksi em. uskon - niin uutterasti useimmat heistä aikanaan tilojaan viljelivät ja lapsiaan kouluttivat.

Vehkalan tähän mennessä viittä Korhosten sukupolvea ja 115:a vuotta voitaneen luonnehtia toteamalla, että Vehkala on koko ajan ollut vahva maataloutta ja nimenomaan karjataloutta harjoittava tila, "tolkun talo", josta on mallia katsottu. Jokainen sukupolvi on vuorollaan pitänyt talon kunnossa ja jättänyt sen seuraavalle sukupolvelle elinvoimaisena. Sukunimen muutoksesta huolimatta Korhosten suku Vehkalassa jatkaa elämää pitkälle entisiin perusarvoihin nojautuen. Kun nykyisellä isäntäparilla on erinomaisesti tehtävään sopiva koulutus, emännällä agronomin ja isännällä metsänhoitajan koulutus, on helppo kuvitella, että noilla pelloilla viljely jatkuu niin kauan kuin se ylipäättänsä alueella voi jatkua. Uuden isännän ja suvun mukanaan tuoma vahva yläsavolainen ennakkoluulottomuus ja yrittäjähenkisyys ei liene myöskään pahitteeksi EU-Suomessa maataloutta harjoitettaessa ja Vehkalan kuudetta sukupolvea kasvatettaessa.

Tervon sukukokous

Aulis Korhonen

Vilkkaat ja puheliaat Rautalammin sukuhaaran Korhoset valloittivat 9.—10.6. 2007 kauniin kansallisveden varrella sijaitsevan sisäsavolaisen lohipeijäsen Tervon. Pienen ja terhakkaan Tervon Korhoset olivat vuorollaan saaneet vastuullisen tehtävän toimia tämän, joka kolmas vuosi järjestettävän sukutapaamisen isäntinä. Ja kiitettävästi olikin tervolaisten kutsu otettu vastaan.

Näinpä noina aurinkoisina kesäpäivinä kokoontuikin Tervoon lähes kaksisataa toisilleen läheisempiä tai kaukaisempia sukukunnan jäseniä verestämään moninaisia muistoja, vaihtamaan kuulumisia ja ennen kaikkea vahvistamaan tapaa-

misten myötä kunniakkaan yhteisen sukukunnan arvokkaita perinteitä.

Onkin ilolla merkillepantavaa, että nykyisen kiivasrytmisen elämän keskelläkin on alettu entistä enemmän kiinnostua sukujuurien selvittelystä. Tässä työssä juuri hyvin johdettu sukuseura ja nämä yhteiset tapaamiset ovat erittäin tärkeitä tekijöitä. Sukuseuran oma tasokas lehti myös on omiaan sitomaan sukukunnan jäseniä lähemmäksi toisiaan.

Kun nämä yhteiset sukujuhlat kokoavat aina suuren sukulaisjoukon yhteen, niin ne samalla synnyttävät sen aidon henkilökohtaisen sukulaisuuden tun-

teen, joka lopulta on se voimakkain sukulaisten keskeinen yhdysside. Tämä oli jälleen kerran todettavissa Tervonkin tapaamisen yhteydessä.

Yhdessä erittäin rakentavassa hengessä setvittiin sukukokouksen esityslistalla olleet tärkeät yhteiset asiat ja sen jälkeen siirryttiin lämminhenkiseen savolaisen kesä-illan yhteislaulutilaisuuteen ja rantakalaruokailuun venesatamaan. Kaunis ilta-aurinko, hyvä muikkusoppa, taitavat laulattajat ja nuoris-orkesterin sytyttävä soitanta takasivat viihtyisän seurustelu- ja yhdessä-olotuokion.

Sunnuntaipäivä alkoi jumalanpalveluksella Tervon kauniissa kirkossa. Merkilläpantavaa on, että tämäkin jumalanpalvelus pystyttiin viemään läpi lähes kokonaisuudessaan sukukunnan omin voimin. Onhan tämä selvä osoitus sukuseuran jäsenten taidoista ja ammatillisesta monipuolisuudesta. Tervon sankarihaudoilla suoritettua kunnian-osoituksen jälkeen kokoonnuttiin yhteiselle lounaalle, ja sitten olikin vuorossa näiden sukupäivien päätapahtuma eli sukujuhla. Viimeistään tässä tilaisuudessa oli selvästi todettavissa vahva yhteenkuuluvaisuuden tunne, joka jäi päällimmäiseksi muistoksi ja mieluisaksi kotiin viemisiksi Tervossa käynnistä.

Maukkaiden kakkukahvien ja lämpimien toivotusten jälkeen alkoivatkin sitten kotimatkat, joiden yhtey-

dessä varmasti moni jo pohdiskeli, että kolmen vuoden perästä sitä taas tavataan, jos Luoja sen suo.

Meillä on yhteisenä yhdistävänä tekijänä oma hyvin toimiva sukuseuramme. Sen arvokasta työtä meidän jokaisen pitää olla tukemassa. Esi-isämme, sukumme ikonin Vihta-Paavon johdolla, ovat olleet viitoittamassa sukumme ja ennen kaikkea sukuseuramme työtä, ja niitä arvokkaita perinteitä, joihin liittyy paljon mittavia elämäntapahtumia ja monihaaraista sukulaisuuden kautta monia yllättäviäkin sukulaissidoksia.

Kiitos käynnistäne Tervossa, jota Niilo Laitinen ja Inkeri Nuutinen ovat kuvanneet näin:

“ Keske l ä k un tie n su ure m pie n ,
t ä ä l ä Savon syd ä m e ss ä .
O n Te rvo varre l ä sinise n tie n ,
tois ta b ydy e i e tsim e ss ä .
T ä ä l ä k unnaat , j ä rve t ja joe tk in ,
m i h in suuntaan vain si m ä si luot ,
e h k ä syd ä m e ss ä s se n k oe tk in ,
k u u t k orvissa k osk ie n vuot .
K o tik un tani Te rvo on .
A l l u o lu t on t ä ä l ä k in anke e aa ,
m utta vuosk ym m e n t e n m y ö t ä ,
e si - is ä t k ä y ttiv ä t k anke e aan
e iv ä t p e ä nne e t o t t y ö t ä .
T ä ä l ä naapurit toisiinsa luottaen
ovat h oitnee t asioitaan ,
aina i b a arke e n k in tuottaen ,
k o tise u tua parh aite n h oitaen .
K o tik un tani Te rvo on . ”

Vanhan Rautalammin Korhosten sukuneuvosto on päättänyt esittää suvun kunniajäseniksi Ritva Tikkasta ja Markus Korhosta. Molemmat ovat tehneet työtä sukuseuran hyväksi vuosikymmeniä, Ritva Tikkanen muun muassa sukuseuran sihteerinä ja Markus Korhonen sukuseuran puheenjohtajana. Molemmat jättivät luottamustehtävät nuoremmille Rautalammin sukukokouksessa 2004.

Kunniajäsenyyden vahvistaa virallisesti sukukokous. Sukuneuvoston pää-

töksellä sukuneuvoston varapuheenjohtaja Minna Vanhamäki luovutti kunniajäsen ehdokkaille Juhannus-diplomit Ukkolan perinteisissä juhannusjuhlissa 22. kesäkuuta 2007. Diplomiin sisältyy seuraava teksti:

Hän ei pidä itseään esillä. Siksi hän loistaa. Hän ei ole olevinaan oikeassa. Siksi hän on huomattava. Hän ei kehu itseään. Siksi hän menestyy. Hän ei ylpeile. Siksi hän kestää.
(Laotse)

Tavattiin Tervossa

Minna Vanhamäki

Vanhan Rautalammin Korhosten sukujuhla ja sukokokous pidettiin Tervossa 9. – 10. kesäkuuta 2007. Tervolaisten järjestelytoimikunnan puheenjohtaja Aulis Korhonen muistelee tapahtumaa edellisillä sivuilla. Sukuseuran varsinaisen kokouksen puheenjohtajan toimi Timo Korhonen Tervosta.

Kokouksessa käytiin läpi toimintakertomus, vahvistettiin tilinpäätös, käsiteltiin toimintasuunnitelma ja läpikäytiin tulo- ja menoarvio. Tulevan toiminnan suunnittelun yhteydessä keskusteltiin suvun tuotteiden markkinoinnista seuran taloustilanteen kohentamiseksi. Toinen keskustelua herättänyt aihe oli sukukirjan kokoaminen.

Todettiin, että hankkeen onnistumiseksi jäsenistön aktiivisuus on ensiarvoisen tärkeää. Kun hanke lähtee toden teolla käyntiin, on syyttä hyvissä ajoin sopia ja tiedottaa muun muassa käytettävistä sukututkimus- ja taitto-ohjelmista. Jokaiselle sukuhaaralle olisi myös syytä nimetä asiaa hoitava yhdyshenkilö.

Kuva H. Minna Korhonen

Sukuseuran jäsenmaksuksi vahvistettiin 15 euroa/vuosi ja ainaisjäsenmaksuksi 200 euroa. Suvun päämiehen ja sukuneuvoston puheenjohtajan tehtävässä valittiin jatkamaan Ilkka Korhonen Helsingistä. Sukuneuvosto jatkaa entisessä kokoonpanossaan varsinaisten jäsenten osalta. Jokaiselle jäsenelle nimettiin henkilökohtainen varajäsen. Jäsenet ovat seuraavat (varsinainen jäsen ensin, sitten henkilökohtainen varajäsen):

Hannu Korhonen, Orimattila
Seppo Korhonen, Laukaa

Jukka Korhonen, Tervo
Risto Korhonen, Tervo

Pirjo Korhonen, Rautalampi
Pentti Korhonen, Rautalampi

Toivo Korhonen, Laukaa
Urho Korhonen, Laukaa

Petri Makkonen, Palokka
Eeva-Liisa Hassinen, Lapinlahti

Minna Vanhamäki, Vimpeli
Pertti Korhonen, Ruokolahti

Kuva H. Minna Korhonen

Tilintarkastajiksi valittiin **Marjut Korhonen** Tervosta ja **Risto Korhonen** Tervosta (Laaja) ja varalle **Eino Korhonen** ja **Esko Korhonen** Hankasalmelta.

Kuten Aulis Korhonen tekstissään mainitsi, suvun jäsenten monipuolinen osaaminen tuli esille kahden päivän aikana monessa eri yhteydessä. Joukosta löytyy puhujia, laulajia, soittajia, tutkijoita, kokkeja ja vaikka mitä muuta. Hyvänä esimerkkinä tästä toimii vaikka sunnuntaiaamun jumalanpalvelus, jonka toimitti Pauliina Kainulainen ja kanttorina toimi Paavo Korhonen. Virret olivat Vihta-Paavon. Musiikkia esittivät myös Hanna Raittila (laulu) ja Anna Korhonen (piano) ja tekstit luki Anna-Maija Korhonen.

Vanhan Rautalammin Korhosten tapahtuman huomio myös paikallislehti Sisä-Savon Sanomat. Antti Pärnänen kirjoitti lehdessä seuraavasti:

"Tervon venesatamassa ja Mantulla kävi viikonloppuna kuhina, kun vietettiin Vanhan rautalammin Korhosten suku-juhlia. Arviolta 150 Korhosta oli kokoontunut tällä kertaa Tervoon joka

kolmas vuosi järjestettävään tapahtumaan. Viikonlopun ohjelmaan kuuluivat sukukokous sekä yhteislaulu- ja rantakalailta lauantaina sekä jumalanpalvelus, vierailu sankarihaudoilla ja varsinainen sukujuhla sunnuntaina.

Vanha Rautalampi on emäpitäjä, joka perustettiin 1561. Sen rajat levittyvät 27 nykyisen kunnan alueelle. Muun muassa koko Sisä-Savo kuului siihen. Vanha Rautalampi ulottui lännessä Keski-Pohjanmaalle, pohjoisessa Kivijärvelle ja nykyinen Rautalampi oli entisen suurpitäjän itälaidalla."

"Todella mukava kokoontua oman suvun kesken. Minusta on tärkeää tietää juuristaan ja varmasti ihmiset haluavat tuntea kuuluvansa johonkin. Onhan meillä iso suku takana", 1951 perustetun sukuseuran sukuneuvoston jäsen ja tämän vuotisen juhlan järjestelyvastaava **Jukka Korhonen** myhäilee. Paikalle kokoontuneiden keski-ikä tuntui olevan varsin korkea, mutta Jukka ei silti pelkää innokkuuden hiipumista nuoremmissa sukupolvissa. Hänen mukaansa on normaalia, että

juuret alkavat kiinnostaa vasta iän karttuessa.

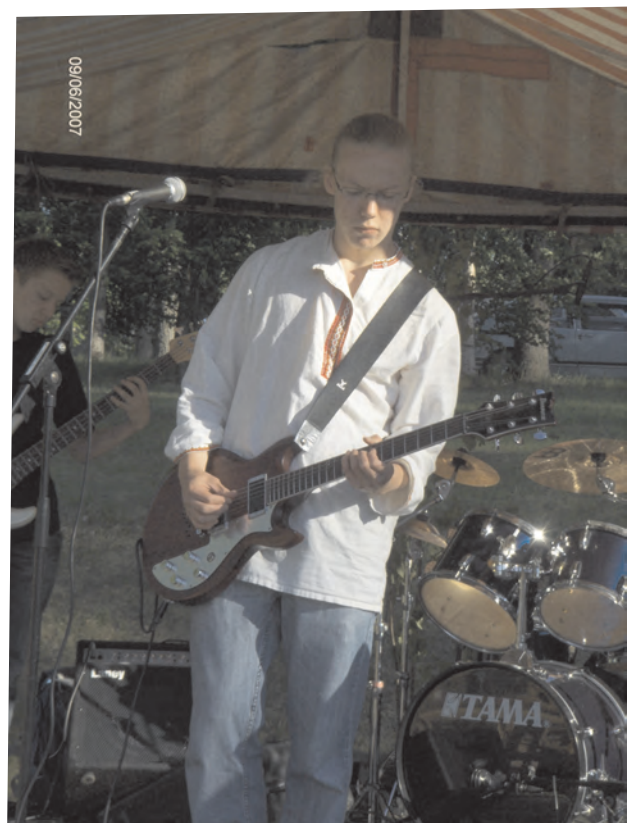
"Minullakin isä oli kiinnostunut suvusta. Lähdin hänen toiveestaan toimintaan mukaan, eikä sitä päätöstä ole tarvinnut katua", Suomen toiseksi yleisimmän sukunimen omaava mies toteaa.

"Jännitin aluksi, miten selviämme järjestelyistä, mutta kaikki on sujunut mahtavasti. Olen saanut hyvin tervolaisia Korhosia mukaan ja jokainen on tehnyt töitä innokkaasti", Korhonen kiittelee.

Vanhan Rautalammin Korhosten sukuseura ry:llä on oma sukuviiri ja vuosittain ilmestynvä lehti Wanha Tuomas. Julkaisun nimi tulee suvun kantaisästä Tuomas Pekanpoika Korhosesta, joka asettui 1500-luvulla asumaan nykyisen Vesterilän tienoille.

Vaikka viime kesä oli sateinen, sää suosi Vanhan Rautalammin Korhosia, aivan kuten viime lehdessä ilmentyneessä sääennusteessa vuodelta 1807 povattiin. Jälleen on yksi onnistunut koontuminen takana. Seuraavan kerran

kokoonnumme Laukaassa kesällä 2010. (Kuvat Hannu Korhonen)

Tue sukuseuran työtä

**Osta omaksi,
lahjaksi,
muistoksi**

Vihta-Paavon runot ja laulut

40 euroa + postikulut
jäsenhintana 30 euroa + postikulut

Sukuseuran viiri

pienoisviiri pöytätankoineen
30 euroa + postikulut

Sukuseuran adresssi

onnitteluadressissa
Korhosten kivi
surunvalitteluadressissa
vene Vihta-Paavon
kuolinpaikalla

sisälehti vaihdettavissa
kannessa soikea aukko

10 euroa + postikulut

Tilaa sukuseuran sihteeriltä
petri.makkonen@mediforum.fi tai 050-5368395

 Sisä-Savon
SANOMAT
www.sisa-savonsanomat.fi

Seitsemän suositusta suvuntutkijalle

Hannu Korhonen, Orimattila

Sukututkimuksesta on paljon kirjallisuutta ja verkko-ohjeita. Runsauden pulasta kertoo ehkä se, että sukuseuran lehdeltä toivotaan kuitenkin neuvoja oman suvun tutkimiseen. Toivottavasti seuraavat suositukset auttavat alkuun ja välttämään turhaa työtä.

1. Kokoa lähisukulaistesi muisti- ja asiakirjatietoa.

Mitä se on? Arkistoitu tieto säilyy, mutta muistikuvat ja muistoesineet katoavat muistajien mukana. Haastattele siis lähisukulaisia ja kirjoita tiedot muistiin. Älä anna heittää pois kirjeitä, postikortteja, valokuvia, asiakirjoja.

2. Selvitä, mitä on tutkittu.

Mitä se on? Onko sukulaisistasi kirjoitettu lehdissä? Mitä tietoja on pitäjän- tai yhdistyshistorioissa, matrikkeleissa jms? Onko sukukirjaa? Onko julkaisemattomia sukuselvityksiä, esimerkiksi perukirjoissa tai muilla tutkijoilla? Jo tehdyn tekemiseen uudestaan ei kannata uhrata aikaa, vaan tehdä sellaista, mitä ei ole ennen tehty.

3. Päätä tavoitteista ja välineistä.

Mitä se on? Pohdi, mihin pyrit: muistikuvien välittämiseen, sukulaisen selvittämiseen, sukukirjaan tms. Miten kokoat ja järjestät keräämäsi materiaalin? Käytätkö jotain sukututkimusohjelmaa? Erityisohjelmat eivät suinkaan ole välttämättömiä, mutta auttavat suurten tietomäärien hallinnassa. Päätös ei ole lopullinen, sillä sitä voi muuttaa. Usein työn aikana opittu muuttaa myös tavoitteita.

4. Tutustu ohjeisiin ja esimerkkeihin.

Mitä se on? Sukukirjat ja -artikkelit sekä verkkosivut tarjoavat mainioita malleja siitä, miten asiat kannattaa jäsentää ja esittää. Ota rohkeasti yhteyttä kokeneempiin tutkijoihin.

5. Tee tarkat muistiinpanot.

Mitä se on? Tietoa on monenlaista. Muistitiedolla on oma arvonsa. Arkistotietojen kokoaminen saattaa puolestaan vaatia suurenkin työmäärän. Sekä tiedon tarkistamisen että luotettavuuden arvioimisen takia on tärkeää tietää, mistä tieto on saatu. Merkitse siis tiedon lisäksi muistiin, mistä se on saatu.

6. Kokoa tiedot yhteen.

Mitä se on? Irrallisia tiedonpalasia tulee monesta lähteestä. Tietojen järjestäminen auttaa sinua itseäsi hahmottamaan kokonaisuuksia ja helpottaa muiden tutustumista keräämääsi aineistoon.

7. Julkaise.

Mitä se on? Jaettu ilo moninkertainen ilo. Tieto yhteisistä juurista lisää yhteenkuuluvuuden tunnetta. Yksityiskohdat auttavat ymmärtämään, miten suku tai yksittäinen suvun jäsen on elämästä selvinnyt. Monesti elinkohtalot vetoavat lukijaan, vaikka ei olisi edes omasta sukulaisesta kyse.

Harrastuksesi parissa et tosiaankaan ole yksin. On monia lähteitä, joista saat lisätietoa. Jäljempänä esitellään kirjallisuuden asemasta ensisijaisesti verkkolähteitä.

Tämän kautta otan minä alle kirjoitetun matk. K. eli Kovalan no: 2 Paaden-
 taipaalein Kyästä ja Laukaan
 pitäjältä minun perintö maalleni torppariksi
 Apelel Gustaan poika Harjun tauseen torppaan
 torppariksi seuraavia etuja ja ehtoja vastaan

Laukaassa se 17 päivä Helmi kuuta 1877

Matti K. eli Kovalan no: 2

Apelel Gustaan poika Harjun tause

Aapeli Kustaanpoika Kovanen eli Harjuntaus otettiin Kovalan talon torppariksi helmikuussa 1877 (ote torppankontrahdistista):

Tämän kautta otan minä alle kirjoitettu matk. K. eli Kovalan no: 2 Paaden-
 taipaalein Kyästä ja Laukaan pitäjältä minun perintö maalleni torppariksi Apelel
 Gustaan poika Harjun tauseen torppaan torppariksi seuraavia etuja ja ehtoja
 vastaan.

Laukaassa se 17 päivä Helmikuuta 1877
 Matts K. eli Kovalan no: 2
 (puumerkki)
 Apelel Gustaan poika Harjuntaus
 (puumerkki)

Suomen sukututkimusseura tarjoaa monenlaista tietoa ja palveluja <http://www.gnealogia.fi/>. Kirkonkirja-tietokanta Hiski toimii verkossa. Sen avulla on mahdollista saada nopeasti yleiskuva siitä, mitä tietoja on olemassa ja mistä niitä voisi löytää, vaikka se ei olekaan tieteelliset kriteerit täyttävä ensikäden lähde. Siellä on myös luettelo

sukuseurojen kotisivuista, joista saat hyviä vinkkejä. Oman sukuseuramme kotisivukin on sukututkimusseuran palvelimella <http://suvut.genealogia.fi/korhonen/>. Sukututkimusseuran kotisivulla on myös sukututkimusurssi. Vaikka materiaali on jo neljännesvuosisadan ikäinen, niin monet perusohjeet pätevät

Ainoa hallussani oleva kirjallinen tieto tätini Elsa Kovasen, s. Korhonen, ammatillisen koulutuksen ajasta ja paikasta. Kortti on lähetetty Elisenvaaran karjakkokouluun vuonna 1912.

edelleen. Seuraava ote on on 12. luentokerralta:

"Sukututkijan on alusta alkaen syytä kiinnittää huomiota esivanhempien sisaruksiin ja näiden jälkeläisiin. Vaikka koko suvun tutkiminen ei vielä kiinnostaisikaan, on syytä ottaa talteen sukulaisia koskevat tiedot, varsinkin silloin kun ne tulevat helposti esiin. Ne saattavat myöhemmin alkaa kiinnostaa joko tutkijaa itseään tai toista saman suvun jäsentä, jolle alkaessaan tutkimuksensa kaikki jo koossa oleva aineisto on taivaan lahjaa.

Toiselle annettu aineisto on arvokasta kuitenkin ainoastaan, jos se on huolellisesti kerätty ja talletettu. Tähän tulee tärkeänä piirteenä se, että jokaiseen tietoon on liitettävä tarkka "lähde-merkintä", siis asiakirjan nimi tai

arkistotunnus ("signum") ja sivu." - Julkaistaessa tuloksia esim. artikkelina on mainittava lähteet. Tätä julkaistujen tietojen todentamista eli "dokumentointia" on syytä usein korostaa."

Hyvä ohje aloittelijalle on A bita sukututkimus. Siellä on myös tärkeää tietoa henkilötietolain soveltamisesta <http://www.genealogia.fi/st/suku99416.htm>.

Kaksi kolmattaosaa Kansallisarkiston asiakkaista on sukututkijoita. Siksi arkistolaitos palvelee hyvin verkossa <http://www.narc.fi/Arkistolaitos/kansallisarkisto/tietopalvelu/sukututkimus/suku2.htm>. Samoin monilla yksittäisillä sukututkijoilla tai sukututkimusyhdistyksillä on hyviä sivuja. Seuraavat viittaukset ovat kuluvan vuoden ensimmäiseltä päivältä.

Kauko Kuuselan artikkeli Internetissä on laaja ja sisältää paljon hyödyllisiä linkkejä <http://www.tervola.fi/KUUSELA/sukututkimus.html>. Seuraava lainaus auttaa päättämään, ketä sukuselvitykseen on hyvä ottaa mukaan.

"Aikaisemmin oli yleistä tehdä sukuselvitys samaa sukunimeä käyttäneistä henkilöistä. Liikkeelle lähdettiin kantavanhemmista ja edettiin polvi polvelta mieskantaisia jälkeläisiä seuraten. Puoliso ja lapset ikäjärjestyksessä otettiin mukaan selvitykseen, mutta tyttärien jälkeläiset jätettiin selvityksen ulkopuolelle. Tällaista sukututkimusta nimitetään agnaattiseksi sukuselvitykseksi. Aikaisemmin agnaattinen tutkimus oli yleinen, koska pyrittiin seuramaan vain nimenkantajia (aatelissuvut, sivistyneistösuvut, porvarissuvut ja savolaissuvut).

Nyky-sukututkimuksessa agnaattinen sukuselvitys katsotaan yksipuoliseksi, koska kantavanhempien geeniperintö siirtyy - eräin poikkeuksin - heidän kaikille jälkeläisilleen. Genealogia Sursilana -teoksessa (Alcenius 1850 & Kojonen 1971) otettiin sukuselvitykseen kaikki kantavanhempien jälkeläiset tasavertaisesti. Nykyisin voimassa oleva sukunimilaki (1.1.1986 alkaen) tulee myös vaikuttamaan niin, että tällainen kaikki jälkeläiset huomioiva kognatiivinen sukuselvitys tulee yleistymään. Sukujulkaisussa tehdään tarvittavat rajaukset taikka sukujulkaisu julkaistaan useampana teosniteenä. Nykyään sukujulkaisu voi olla myös ns. sähköisessä tietotekniikkamuodossa, jolloin "sivumäärä" voi olla hyvinkin laaja."

Lähteiden merkitsemisen tärkeyttä korostaa **Tiina Miettinen** artikkelissa Sukututkimus apuna historian tutkimuksessa http://www.ennenjanyt.net/2007_1/miettinen.html#_edn1.

"Useista sukukirjoista ja sukututkimuksista puuttuvat lähdeviitteet tai ne on merkitty liian epämääräisesti. Yksin-

kertainen sukukaavio ei myöskään sinällään kerro mitään olennaista historiasta. Yksi syy sukututkimuksen jäämisessä paitsioon on se, että suurin osa sukututkimuksista on historian-tutkijan kannalta "keskeneneräisiä". Harrastajat kohtaavat lähdeongelmia ja luopuvat kunnianhimoisemmasta sukututkimuksesta.

Monille sukututkijoille riittääkin yksinkertainen sukuselvitys omaksi ja perheen iloksi. Tavoitetta ei pidä missään nimessä moittia. Oman suvun kautta saatu historiantuntemus ei ole koskaan pahasta. Osa sukututkimuksen harrastajista on kunnianhimoisia: he pyrkivät harrastuksessaan samaan tieteelliseen tarkkuuteen kuin koulutetut historian-tutkijat. He myös opiskelevat omatoimisesti historiaa ja paleografiaa sekä pyrkivät käyttämään sukututkimuksessa hyväkseen kirkonkirjoja vaikeampia lähdeaineistoja."

Neuvoja tarvitsijoille lainsäädännöstä on **Seppo Palanderin** sivustolla <http://koti.welho.com/spalande/suomi.html> ja ohjeita tietojen hakemiseen [http://nettinappi.ouka.fi/pulmakulma/vi](http://nettinappi.ouka.fi/pulmakulma/viewtopic.php?id=1097)

"Internetistä ei löydy sellaista tietokantaa, josta voisi etsiä luotettavasti sukujen ja henkilöiden tietoja. Tietoa isäsi/äitisi suvusta voit hakea seurakunnasta, jossa he ovat olleet kirjoilla. Kyseisestä seurakunnasta voit tilata isästäsi tai äidistäsi sukuselvityksen. Mikäli henkilö, josta sukuselvitys tehdään, ei ole kuulunut seurakuntaan, tilataan sukuselvitys maistraatista."

Vanhimmat kirkonkirjat ovat yleensä maakunta-arkistoissa. Mikrofilmattuina niitä on maakuntakirjastoissa tai kunnallisissakin kirjastoissa. Hyvä esimerkki seurakuntien sivuista on Pori http://www.porievl.fi/index.php?option=com_content&task=view&id=189&Itemid=263:

"Sukututkimuksen perustarkoitus on etsiä aikaisempien sukupolvien henkilöitä ja heidän elämänvaihteitaan.

- - Sukututkimuspyynnöt otetaan vastaan kirjallisena - - tai sähköpostilla. Tutkimustyön hinta on valtakunnallinen 21,85 € tunnilta ja laskutus puolen tunnin osilta. Tilausten toimitusaika on yleensä 3-6 kk, työtilanteesta riippuen. Jos henkilö on opiskellut sukututkimusta, esim. sukututkimusseuran kursseilla ja pystyy itsenäisesti seuraamaan mikrofilmattujen kirkonkirjojen merkintöjä, hän voi itse tulla tutkimaan sukuaan virastoon maksutta.”

Käytettävissä on myös Väestötietojärjestelmä

<http://www.vaestorekisterikeskus.fi/vrk/home.nsf/www/vtj>. Se ei tarjoa erityisiä palveluja sukututkijoille, mutta rekisteriseloste antaa ymmärtää, että tietojen saaminen sieltäkin on mahdollista:

”Henkilölle ja yhteisölle luovutetaan väestötietojärjestelmästä tietoja, joita nämä tarvitsevat oikeuksiensa ja velvollisuuksiensa toteuttamiseksi. Tietoja voidaan luovuttaa myös suoramarkki-

nointiin, mielipide- ja markkinatutkimukseen, osoitepalveluna, asiakasrekisterin päivittämiseen, historialliseen tai tieteelliseen tutkimukseen taikka muuhun näihin verrattavaan tarkoitukseen, mikäli väestötietolaissa säädetyt muut edellytykset tietojen luovuttamiselle ovat olemassa ja jos henkilön oikeudesta kieltää osoitetietonsa luovuttaminen ei muuta johdu.”

Tietoa hinnoista ja palveluista saa keskitetysti

Vaskivakka <http://vaskivakka.net/tietovakka/palvelut/palvelut.htm> ja Sukututkijan Ink e i s t ä <http://www.netti.fi/jrajala/suku/sukututkimus.htm>. Kaupallisiakin palveluja tarjotaan sukuselvityksen tekemisestä sukukirjan julkaisemiseen, esimerkiksi:

Suomen sukututkimus toimisto oy http://www.sukututkimustoimisto.fi/sukuselvityksen_sisalto.html, Tmi Jarmo Vasama <http://www.minunkirjani.com>, Unipress <http://www.unipress.fi>.

Esitelmätilaisuus

Kärkkäälän nuorisoseurantalolla Hankasalmella lauantaina 14.6.2008

osoite Saksalansaarentie 2, 41550 Hannula

http://seurantalot.fi/karkkaalan_nuorisoseurantalot/

Tilaisuus alkaa kello 12. Musiikkielämyksiä tarjoaa Hopeinen harmonikka -kilpailun finalisti Mikko Makkonen (9 v). Paikalla on myös mahdollisuus ruokailla omakustannushintaan. Tietoja tilaisuudesta antaa sukuneuvoston jäsen **Toivo Korhonen**.

Metsänhoitaja **Ilmari Kosonen** kertoo käsityksiään Korhosten nimestä ja Korho-nimisten varhaisvaiheista. Kososen selitykset johtavat muinais-Preussiin. Samalla tavalla hän on pyrkinyt selittämään muitakin henkilönnimiä, esimerkiksi Kekkonen, Laakkonen, Parkkinen, ja kuntien nimiä, mm. Juva ja Muolaa.

Esitelmöitsijä ”on kokenut metsänhoitaja (58 v). Suorittanut yliopistollisen metsätutkinnon, opiskellut monia kieliä, toiminut toimittajana, työskennellyt metsänhoitajana vuodesta 1973, työskennellyt myös vuoden ajan Virossa ja Latviassa ja toiminut mm. Joensuun Utrassa ammattikorkeakoulun markkinoinnin lehtorina 1998-1999. Kirjoittaa artikkeleita aikakauslehtiin ja nykyään tietokirjoja, mm. ’Saunan synty’, ja suunnittelee muinaisvene- ja muinaissaunanäyttelyä.” (Lainaus Sissosten sukuseura: <http://www.sissoset.net/aineisto/nimi.htm>)

Kososen artikkeli ”Preussiheimot asuttivat Suomea keskiajalla” on luettavissa Liikasten sukuseuran jäsenlehestä 1/2007 http://www.liikastensukuseura.fi/liikaslinkki1_2007_screen.pdf.

Lisää suomalaisten nimistä voit lukea esimerkiksi osoitteesta. <http://www.genealogia.fi/nimet/>.

Jäsentietopalsta

Uusi vuosi ja uusi sukuneuvoston kolmivuotiskausi on lähtenyt käyntiin. Sukuneuvosto jatkaa samalla kokoonpanolla kuin edellisellä kaudella ja myös tehtäväjako säilyi entisellään. Sukuneuvoston jäsenten tiedot löytyvät lehden alkusivuilta.

Viime kesän alussa kokoonnuimme sukujuhlille kesäiseen Tervoon. Tapahtuma oli oikein onnistunut ja siitä jäi monia hyviä muistoja. Kesän sukujuhlalta on nyt saatavilla dvd, jonka kesto on 61 min. Sitä voi tilata rahastonhoitaja Pirjo Korhoselta (pirjokorhonen@hotmail.com, puh. 040 518 3635). Dvd:n hinta on 20 euroa + postituskulut.

Sukukokouksessa päätettiin korottaa jäsenmaksuja. Vuosijäsenmaksu nousee 10 eurosta 15 euroon ja ainaisjäsenmaksu 150 eurosta 200 euroon. Vuoden 2008 jäsenmaksulomakkeet tulevat entiseen tapaan tämän lehden mukana. Maksettaessa on ehdottomasti muistettava mainita viitenumero, jotta maksut kohdistuvat oikein.

Sukuseuralle on valmistunut myytäväksi omat muisto- ja onnitteluadressit. Onnitteluadressiin on kuvattu sukuseuran Rautalammilla oleva muistokivi ja sisäsivu on tekstityn, johon kukin voi itse valita haluamansa tekstin esim. adressin mukana tulevasta liitteestä, jossa on katkelmia Vihta-Paavon runoista.

Muistoadressin kuvana on Vihta-Paavon matkanpää Konttarin-saaren rannassa Vesannolla ja sisäsivulla on muistosäkeenä katkelma Anna-Reetta Korhosen runosta. Adresseja oli ensimmäistä kertaa saatavilla kesän sukujuhlilla. Jatkossa adresseja myyvät mm. sukuneuvoston jäsenet, joiden yhteystiedot ovat lehden kakkossivulla. Adressin hinta on 10 euroa + postituskulut.

Sukuseuran kotisivujen toiminnassa oli talven aikana häiriöitä, koska Sukuseurojen Keskusliitto ry:n palvelin

vaihdettiin. Kiitämme aktiivisia jäseniä, jotka tiedottivat sukuseuran sihteerille näistä häiriöistä, jotta osasimme niihin puuttua. Nyt kotisivut toimivat jälleen normaalisti.

Sukuseura toimii jäsenmaksutulon varassa. Toiminnassa tarvitaan varsin kalliitakin välineitä, joista lehden tekemiseen tarvittava taitto-ohjelma ei ole vähäisimpiä. Sukuseuralla ei ole sellaista tukiyritystä, joka voisi antaa käyttöön julkaisuohjelmistoja jms. Tämä Wanhan Tuomaan numero on ensimmäinen, joka on tuotettu vapaalla ja siis ilmaisella julkaisuohjelmalla. Ohjelman nimi on Scribus.

Ohjelmat eivät aina ole yhtä helppo-käyttöisiä kuin maksulliset ohjelmat. Siksi uuteen ohjelmaan siirtyminen vie aina melkoisen pitkän ajan. Tässä numerossa on monia pieniä asioita, jotka olisi voinut tehdä paremmin, kun vain olisi osannut. Taittajalla on kuitenkin vakaa usko siihen, että avoimeen ohjelmistoon siirtyminen helpottaa pitämällä aikavälillä jäsenmaksun korotuspaineita.

Toinen avoimen ympäristön ohjelma, jolla voisi kuvitella olevan merkitystä sukuseuramme toiminnalle on sukututkimusohjelma PhpGedView. Sillä on maailmanlaajuisesti jo tuhansia käyttäjiä, Suomessa vain kymmeniä. Se voisi tarjota sukuseurallemme ja koko omalle suvullemme mahdollisuuden koota järkevällä tavalla yhteen olemassa olevia selvityksiä. Ehkäpä tästä on jotain uutta kerrottavana vuoden kuluttua.

Kaikkia seuran jäseniä toivotaan aktiivisesti mukaan toimintaan. Osallistua voi vaikka kirjoittamalla suvun jäsenten kiinnostavia tarinoita Wanhaan Tuomaaseen tai tekemällä omasta lähisuvustaan sukututkimusta. Kaikenlaisia uusia ideoita toiminnan kehittämiseksi otetaan mielellään vastaan myös näin sukukokousten välilläkin. Ottakaa reippaasti yhteyttä.